

Sint-Jozefkerk

De **Sint-Jozefkerk** torent hoog boven de wijk Tereken en is terzelfder tijd geïntegreerd in zijn directe omgeving en in de achtergelegen oude stedelijke begraafplaats van Sint-Niklaas.

De in 2000 als monument beschermde Sint-Jozefkerk, werd van 1872 tot 1878, gebouwd naar de plannen van de stadsarchitect Edmond Serrure (1832 – 1911). De **neogotische** constructie in hooggotische stijl is opgetrokken in lokale baksteen uit Rupelmonde en Boom en verfraaid met natuursteenaccenten in blauwe hardsteen uit Ecaussines. Het is een ruime kerk in kruisvorm met een lengte binnen de muren van 55 m en een breedte van 31 m. De sluitsteen van de kruisgewelven bevindt zich op 17,50 m boven de vloer.

De **vierkante toren** boven het inkomportaal wordt aan beide zijden geflankeerd door achtzijdige traptorens; de zuidelijke traptoren geeft toegang tot het doksaal, de noordelijke tot het gewelf, de klokkenkamer, de uurwerkkamer en de hogere verdiepingen. De achtkantige ingesnoerde naaldspits wordt op 65 m hoogte bekroond met een smeedijzeren kruis. De plattegrond toont een **driebeukige kruiskerk** met een schip van 5 traveeën*, voorafgegaan door een travee met twee votiefkapellen* (doopkapel en kapel met het Heilig Graf) aan weerszijden van de hoofdinkom. Van hieruit heeft men zicht op het opvallend diep hoogkoor (18 m) met zijn twee kleine nevenkoren. Het huidige altaar (1992) is centraal opgesteld onder het dominante triomfkruis ter hoogte van de kruisbeuken, welke eveneens als zijkapellen waren bedoeld.

Het interieur is over de volledige oppervlakte gepleisterd en beschilderd met sterk symbolisch geladen ornamenten, in de geest van de negentiende eeuwse neogotische opvattingen. De **muurschilderingen** alsook de polychromie* van altaren en beelden, zijn van de hand van de decoratieschilder Alois Gossé, een inwoner van de parochie (1890 – 1894). De beschilderingen van de zijbeuken en het middenschip zijn uiterst sober gehouden, terwijl de decoratie van de kruisbeuken drukker en kleuriger wordt. Het hoogkoor is het sierlijkst uitgewerkt met lijdenssymbolen, het Jesusmonogram en het Lam Gods.

Op dezelfde wijze passen de **glasramen** in het laat 19 eeuws kerkbeeld. Ze komen uit het atelier van Stalins en Janssens, later Stalins & Zoon, uit Antwerpen (1892 – 1910). De ramen van de benedenkerk zijn volledig aan het oude testament gewijd. Ze vertellen in tien opeenvolgende taferelen het verhaal van Jozef van Egypte. De grote glasramen van de kruisbeuken zijn voorbehouden aan de populaire heiligen; aan de linker zijde taferelen uit het leven van Sint-Godelieve en aan de rechterkant taferelen van de H. Antonius van Padua. De zeven hoge glasramen die het hoogkoor omsluiten verwijzen naar het nieuwtestamentisch christendom met taferelen uit het leven van de Heilige Maria en Sint-Jozef, terwijl het centrale raam gewijd is aan de Heilige Drie-eenheid.

Bijzondere aandacht verdienen de **altaren** welke vervaardigd werden in de gerenommeerde ateliers van Matthias Zens te Gent en van Pierre Peeters te Antwerpen.

Het polychrome hoogaltaar van Matthias Zens, is een toonbeeld van neogotisch vakmanschap (1878). Onderaan bevindt zich het Heilig Graf, daarboven staan de vier heiligen beelden in de centrale nissen en in het midden het tabernakel met expositietroon welke bekroond is met een calvarie groep. De latere uitbreiding met twee zijtorens en nog twee heiligenbeelden is van Pierre Peeters.

In het linker nevenkoor vinden we het altaar van Onze Lieve Vrouw van altijd durende bijstand, met de aanbidding van de herders en de koningen rond de geboorte van Jezus (1885).

In het rechter nevenkoor staat het Sint-Jozefaltaar, met in het retabel de vlucht naar Egypte en de Heilige Familie te Nazareth (1885).

Het zogenoemde altaar van het Heilig Aanschijn bevindt zich in de linker kruisbeuk en is toegewijd aan de Heilige Wivina en de Heilige Godelieve. Beiden werden aanroepen ter genezing van verschillende ziekten (1889).

Aan de overzijde van de kruisbeuk is het altaar toegewijd aan de Heilige Antonius van Padua. Hij wordt voorgesteld als patroon van de verloren zaken en als mirakeldoener (1894).

In het benedenschip is een **kruisweg** opgehangen van opvallend hoge kwaliteit, ontworpen door Jozef Klein uit Wenen (1888). De schildering op gouden achtergrond is uitgevoerd op koper en gevat in een eiken lijst met zwart geschilderde zuiltjes en naamplaatjes in een gladdere houtsoort.

De **votiefkapellen** met de doopvont en het Heilig Graf zijn symbolisch en volgens de traditie, achteraan, links en rechts van de hoofdingang opgesteld. Via het doopsel komt men als kind de kerk binnen en verlaat men het leven langs dezelfde poort. De beschildering en de glasramen van beide kapellen zijn geladen met symbolen van respectievelijk nieuw leven en het lijden van Jezus. De doopvont in harde natuursteen, bekroond met piramidale mooi versierde overkapping in geelkoper, opgehangen aan een smeedijzeren draaiarm, komt uit het atelier Pierre Peeters (1909). De beeldengroep met de graflegging van Jezus in de Heilige Grafkapel komt uit de werkplaatsen van Matthias Zens (1890 – 1896).

Andere merkwaardige elementen van de aankleding van het interieur, afkomstig uit het huis Matthias Zens zijn : het triomfkrans en de beelden van Maria, Sint-Jozef met kind, de Piëta en het kindeke Jezus van Praag, voornamelijk uit de periode 1890 tot 1896.

Uit het atelier Peeters komen nog de fraaie orgeltribune (1910), de kerkmeesterbanken in het hoogkoor (1890) en de biechtstoelen in de kruisbeuken (1883) en in het schip (1890 – 1903). Voor de mooie **predikstoel** met zijn vijf panelen in halfverheven beeldhouwwerk, kreeg beeldhouwer P. Peeters de gouden medaille tijdens de grote kunsttentoonstelling te Antwerpen in 1885.

De neogotische geelkoperen **kroonluchters** in het hoogkoor, alsook de twee kleinere luchters in het transept dateren van 1886 (Luik, gebr. Dehin). Ze zijn de inspiratiebron voor de nieuwe verlichtingsarmaturen welke binnenkort in de scheibogen van het schip (op de plaats van de oorspronkelijke gasverlichting) en in de dwarsbeuk zullen opgehangen worden.

De Sint-Jozefkerk beschikt over een waardevol **Drapsorgel** van recentere datum, dat op ambachtelijke wijze gebouwd is in de Noord-Hollandse, Noord-Duitse barokke trant. Onder leiding van de ontwerper Antoon Fauconnier werd met de opbouw gestart in 1975, terwijl de voltooiing plaats vond in 1992. Het is één van de weinige barokke orgels van het noordelijke type dat België rijk is.

Door de inplanting van het nieuwe orgel op het doksaal is echter de oorspronkelijke architecturale opzet van Serrure, met de beoogde lichtinval in de kerk door het monumentale glasraam boven de inkom, volledig verdwenen.

Nieuw zijn ook het bronzen beeld “**gekluiserde handen**” van Frans Wuytack, een kunstenaar afkomstig uit onze parochie (1997), het **houten beeld van Mozes** (2012), het **houten beeld van H. Jozef** (2016), het **houten kruisbeeld** (1998), en de **doopvont ‘op adelaarsvleugels’** (2009) gesneden uit baggerhout (moeras eik 5000 jaar oud) door Priester kunstenaar Omer Gielliet van Breskens.

Travee: gewelfvak of ruimte tussen twee opeenvolgende kolommen (ondersteuning).

Votiefkapel: plaats die te maken heeft met een gelofte en/of bijzondere devotie.

Polychromie: rijke beschildering van bouw- en beeldhouwwerken met bonte kleuren; typisch in de gotiek.